

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance, JUDr. Jana Passera, JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobkyně: **L. M.**, zastoupené Mgr. Barborou Leiterovou, advokátkou se sídlem Heinrichova 16, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 6. 2008, čj. OAM-855/VL-10-ZA07-R2-2005, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 9. 1. 2009, čj. 56 Az 90/2008 - 41,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna advokátky Mgr. Barbory Leiterové **se určuje** částkou 5712 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 3. 6. 2008, čj. OAM-855/VL-10-ZA07-R2-2005 nebyla žalobkyni udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou podanou u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), který ji rozsudkem ze dne 9. 1. 2009, čj. 56 Az 90/2008 - 41, jako nedůvodnou zamítl.

Žalobkyně (stěžovatelka) brojila proti rozsudku krajského soudu kasační stížností, ve které v obecné rovině uplatnila stížní důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) a současně požádala o ustanovení právního zástupce. Krajský soud usnesením ze dne 30. 3. 2009, čj. 56 Az 90/2008 - 60, ustanovil stěžovatelce k zastupování pro řízení o této kasační stížnosti Mgr. Barboru Leiterovou, advokátku se sídlem v Brně a následně stěžovatelku vyzval, aby kasační stížnost doplnila o konkrétní skutkové důvody, pro které jeho rozhodnutí napadá.

Stěžovatelka prostřednictvím ustanovené zástupkyně v doplnění kasační stížnosti uvedla, že se krajský soud se zabýval takřka výhradně otázkou zdravotního stavu, aby odůvodnil neudělení humanitárního azylu. Domnívá se přitom, že naplňuje podmínky pro jeho udělení. Krajský soud své rozhodnutí opřel o fakt, že stěžovatelka používá léky z Arménie, aniž by se blíže zabýval otázkou úrovně léčby zdravotních problémů stěžovatelky v její vlasti; v případě návratu není možné vyloučit zhoršení zdravotního stavu. Dále poukázala na nutnost kvalitní zdravotní péče pro svou dceru, která vyžaduje jednak péči stěžovatelky, ale především lékařský dohled, který ji v Arménii nemůže být v takové míře poskytnut. Psychické problémy stěžovatelky jsou způsobeny situací a stavem v Arménii. Žalovaný však opomíjí, že ne všude mohou být tyto problémy léčeny odpovídajícím způsobem. Krajský soud dále zcela pominul důvody, pro něž byla

stěžovatelka nucena opustit zemi původu, tedy, že byla vystavována tlaku své rodiny i jiných lidí.

Stěžovatelka dále uvedla, že pokud krajský soud postavil své rozhodnutí na premise, že se chce zdržovat v České republice jen z důvodů zdravotních, nedostatečně zjistil, jaký je skutkový stav zdravotnictví v Arménii. Nevzal v úvahu zprávy, které stěžovatelka předložila na podporu svých tvrzení. Článek Health Care in Armenia vůbec nebral v úvahu, a to jen z důvodu, že byl napsán v angličtině; stěžovatelka se přitom domnívala, že překlad není nutný z důvodu široké rozšířenosti znalosti anglického jazyka. Podklady, které soud použil nemohou sloužit jako kvalitní vodítko pro posouzení skutečné situace a možnosti péče či případně špatných dopadů v případě návratu stěžovatelky. Naopak, mnoho předložených dokladů soud naprosto nevzal v úvahu, přičemž konkrétně poukázala na lékařské zprávy její dcery a jí samotné.

Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud musel ve smyslu § 104a s. ř. s. vypořádat s otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musel by ji podle citovaného ustanovení odmítnout jako nepřijatelnou. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, je typickým neurčitým právním pojmem. Výkladem institutu nepřijatelnosti a demonstrativním výčtem jejích typických kritérií se zdejší soud zabýval mimo jiné v rozhodnutí ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 - 39, www.nssoud.cz, dle kterého *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu.“*

Nejvyšší správní soud po přezkoumání spisového materiálu neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatelky a ani pochybení v postupu krajského soudu, tím méně pak pochybení zásadní, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky.

Zdejší soud ve svém rozsudku ze dne 11. 3. 2004, čj. 2 Azs 8/2004 - 55, www.nssoud.cz, konstatoval, že *„smyslem institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“*

Z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, čj. 5 Azs 47/2003 - 48, www.nssoud.cz, pak plyne že, azyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu. I přesto, že má správní orgán možnost volby, zda humanitární azyl udělí či neudělí, musí být jeho postup zákonným a správní uvážení nesmí vybočit z přípustných mezí. Byť je soudní přezkum ohledně neudělení humanitárního azylu limitován, toto omezení nevylučuje přezkum zaměřený na posouzení otázky, zda žalovaný učinil svou úvahu na základě spolehlivě zjištěného stavu věci (k tomu srov. rozhodnutí ze dne 28. 12. 2005, čj. 6 Azs 182/2005 - 83, www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud je toho názoru, že se žalovaný měl pro úplnost alespoň v minimální míře zmínit o stavu arménského zdravotnictví a přístupu obyvatel k němu. Na druhou stranu se však krajský soud v napadeném rozhodnutí uspokojivým způsobem podrobně zabýval i touto otázkou, tj. objasnil, proč v posuzované věci nebylo nezbytné opatřit důkazy ohledně úrovně a dostupnosti zdravotní péče. To, že správní orgán nezajistil informace o úrovni zdravotnictví v Arménii lze považovat za dílčí nedostatek, jelikož stěžovatelka si v průběhu správního řízení na úroveň zdravotní péče v Arménii nestěžovala a neuvedla, že by ji byla někdy odepřena, a to jak z finančních nebo jakýchkoliv jiných důvodů. Bylo již mnohokrát judikováno, že je to především žadatel, kdo v řízení o mezinárodní ochraně nese břemeno tvrzení a důkazní. Podle rozhodnutí zdejšího soudu ze dne 29. 10. 2003, čj. 3 Azs 23/2003 - 61, www.nssoud.cz, musí žadatel o mezinárodní ochranu uvést skutečnosti a důvody, pro které o azyl žádá již ve správním řízení. Správní orgán pak měl povinnost zjistit skutkový stav pouze v rozsahu důvodů, které žadatelka uvedla v průběhu správního řízení. Stěžovatelka v žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 1. 5. 2005 sice poukázala na svůj špatný zdravotní stav, nicméně uvedla, že se v případě návratu do vlasti obává tzv. arménských fedojínů, nacionalistické organizace bojující za připojení Náhorního Karabachu k Arménii a nikoliv nedodatečné zdravotní péče.

Stěžovatelka v kasační stížnosti namítala, že pokud krajský soud založil své rozhodnutí na premise, že se chce zdržovat na území České republiky jen z důvodů zdravotních, nedostatečně zjistil, jaký je skutečný stav zdravotnictví v Arménii. K tomu kasační soud uvádí, že správní orgán ani krajský soud nezaložily své rozhodnutí na premise o tom, zda je zdravotnická péče v Arménii dobrá či špatná, ale na tom, že stěžovatelka na úroveň zdravotnictví během řízení neupozorňovala a nepochybně ji zdravotní péče odepřena nebyla. Stěžovatelka byla v zemi původu léčena ambulantně, byla i hospitalizována a užívala větší množství léků, které pro ni nebyly nedostupné. Je pravdou, že standard zdravotnictví v Arménii je na nižší úrovni než je tomu v České republice, na druhou stranu však ze stěžovatelčiných výpovědí vyplynulo, že její zdravotní potíže lze v zemi původu léčit obdobným způsobem (stejnými medikamenty), jako by tomu bylo v České republice. Nejvyšší správní soud se již vyjádřil, že nižší úroveň zdravotnictví v zemi původu bez přistoupení dalších okolností nemůže založit důvod pro udělení azylu (např. rozhodnutí ze dne 26. 7. 2007, čj. 2 Azs 30/2007 - 69, www.nssoud.cz). K otázce irelevantnosti rozdílných standardů zdravotní péče se ostatně vyslovil též Evropský soud pro lidská práva ve věci Salkic and Others v. Sweden, dostupné na www.echr.coe.int/echr.

Ohledně námitky, že skutkový stav věci nebyl zjištěn přesně a úplně, Nejvyšší správní soud odkazuje na rozhodnutí ze dne 22. 3. 2005, čj. 4 As 56/2003 - 76, www.nssoud.cz), v němž konstatoval, že „pokud je z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč v souladu se správním spisem soud shledal zjištění skutkového stavu žalovaným za úplné a spolehlivé, jakými úvahami se řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu, a z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci stěžovatelky v žalobě, potom není důvodná námitka, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu.“ Napadený rozsudek krajského soudu uvedené požadavky kladené na odůvodnění bezpochyby splňuje.

Stěžovatelka dále namítala, že krajský soud ve svém odůvodnění opomenul důvody, pro které stěžovatelka opustila Arménii a omezil se toliko na její zdravotní stav. V řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu se dle § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. uplatňuje dispoziční zásada, podle které soud přezkoumává napadené správní rozhodnutí v mezích žalobních bodů. Stěžovatelka své žalobní námitky směřovala právě do neudělení humanitárního azylu. Kasační soud připomíná, že se krajský soud stěžovatelčiným případem zabýval dvakrát. První rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 5. 2005, čj. OAM-855/VL-10-ZA07-2005 zrušil, neboť shledal jako důvodné námitky stěžovatelky jen ohledně neudělení mezinárodní ochrany dle § 14 zákona o azylu. Nad rámec řečeného lze dodat, že se správní orgán věnoval všem relevantním skutečnostem, pro něž by bylo možné žadatelce udělit nějakou z forem mezinárodní ochrany. Během řízení vyšlo najevo, že své potíže (se soukromými osobami) neřešila s místními státními orgány, nestarala se o ně a považovala vše za záležitost mužů. Její problémy ustaly po přestěhování do rodné vesnice. Svou zemi opustila a o mezinárodní ochranu požádala zejména na popud své dcery žijící rovněž v České republice. Do řízení o mezinárodní ochraně vstoupila z důvodu, že jí skončilo vízum a v České republice chtěla i nadále zůstat.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu skýtá dostatečnou odpověď na námitky podávané v kasační stížnosti a nebyl shledán ani jiný důvod k přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Nejvyšší správní soud v posuzované věci neshledal přesah vlastních zájmů stěžovatelky ani pochybení v postupu krajského soudu, které by mohlo mít dopad do jejího hmotněprávního postavení. Kasační stížnost proto odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něž nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Stěžovatelka byla v řízení o kasační stížnosti zastoupena ustanovenou zástupkyní advokátkou Mgr. Barborou Leiterovou; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Uvedená advokátka podala dne 11. 6. 2009 vyúčtování za poskytnuté úkony právních služeb dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), přičemž za poskytnuté právní úkony (ustanovení, příprava a převzetí věci, nahlížení do soudního spisu většího rozsahu, konzultace s klientkou uskutečněná dne 29. 4. 2009 a doplnění kasační stížnosti) požadovala odměnu v celkové výši 8568 Kč. Soud určil odměnu

advokátky částkou 2 x 2100 Kč za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení včetně první porady se stěžovatelkou ohledně doplnění kasační stížnosti a sepsání doplnění kasační stížnosti) a dále 2 x 300 Kč na úhradu hotových výdajů, v souladu s ustanovením § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b) a d) a § 13 advokátního tarifu, celkem 4800 Kč. Nejvyšší správní soud nemohl přiznat právní zástupkyni odměnu za nahlížení do soudního spisu většího rozsahu dne 23. 4. 2009, jelikož prostudování spisu nelze považovat za samostatný úkon právní služby. S odkazem na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 29. dubna 2008, čj. 5 Azs 33/2008 - 40, www.nssoud.cz, je třeba považovat tuto činnost za součást úkonu právní služby spočívajícího v převzetí a přípravě zastoupení dle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu, nikoli za samostatný úkon právní služby, jenž by byl svou povahou nejbližší prostudování trestního spisu při skončení vyšetřování ve smyslu § 11 odst. 1 písm. f) ve spojení s § 11 odst. 3 citované vyhlášky. Ustanovená advokátka osvědčením o registraci doložila, že je plátkyní daně z přidané hodnoty, a proto se nárok zvyšuje o částku odpovídající dani, kterou je povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Částka daně, vypočtená podle § 37 odst. 1 a § 47 odst. 3 zákona o dani z přidané hodnoty činí 912 Kč. Celková částka náhrady nákladů řízení tedy činí 5712 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 29. června 2009

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu